

PROSJEKT PURA: “VANNOMRÅDE BUNNEFJORDEN MED ÅRUNGEN- OG GJERSJØVASSDRAGET”

- Møtegruppe:** Prosjektgruppe PURA
- Til stede:** Anita Borge, prosjektleder PURA – AB, møteleder
Trine Skjæveland, Nesodden kommune – TS
Justyna Krajczyk, Nesodden kommune – JK
Bjørn Sederholm, Ski kommune, for Knut Bjørnskau
Endre Hoffeker, Oppegård kommune, for Stig Bell
Lars Martin Julseth, Follo landbrukskontor – LMJ
Tom Wetlesen, Akershus bondelag – TW
Terje Wivestad, Fylkesmannen i Oslo og Akershus, landbr.avd. – TMW
Anja Winger, Akershus fylkeskommune – AW fra 10.30.
- Forfall:** Knut Bjørnskau, Ski kommune - KB
Stig Bell, Oppegård kommune – SB
Niils Erik Pedersen, Ås kommune – NEP
Otto Schacht, Frogn kommune – OS
Terje Laskemoen, Oslo kommune – TL
Ola Rosing Eide, Statens vegvesen - ORE
- Møteleder:** Anita Borge
Møtested: Kolbotn: Gamle Tårnhuset restaurant, Kolbotnvn. 31.
Møtetid: 03.12.2015 kl. 09:00 – 12:00 m/ påfølgende julelunch.
- Neste møte:** 03.03.2016 kl. 09:00 – 12:30 i kulturhuset, Ås, møterom Store salong.
Referent: Terje Wivestad

Forkortelser i kolonne for "Ansvarlig": Se liste over "Til stede" og "Forfall"

Sak nr.	Tema	Vedtak / oppfølging	Ansv
1	Godkjenning av referat fra møtet 15.10.2015	Vedtak: Referatet godkjennes og legges ut på web-siden.	AB

2	Prosjekt-organisasjon	<p><u>Prosjektgruppen:</u> Nesodden kommune: Justyna Krajczyk erstatter Trine Skjæveland.</p> <p><u>Temagruppe Biologi/limnologi:</u> Statens vegvesen: Kaja Frost går ut av gruppen og blir inntil videre erstattet av Ola R. Eide.</p> <p><i>Tas til orientering.</i></p>	AB
3	Økonomi	<p>• <u>Revidert budsjett for PURA 2015</u> Revidert budsjett for 2015 ble gjennomgått. Etter noen oppklarings spørsmål ble revidert budsjett godkjent.</p> <p>Vedtak: Revidert budsjett for PURA 2015 godkjent. Oversendes styringsgruppen ved Trine Christensen.</p> <p>• <u>Budsjett for PURA 2016</u> Budsjett for 2016 ble gjennomgått. Etter noen oppklarings spørsmål ble revidert budsjett godkjent.</p> <p>Vedtak: Budsjett for PURA 2016 godkjent. Oversendes styringsgruppen ved Trine Christensen.</p> <p>• <u>Modellering av tilførsler fra landbruket 2015: Ny Agricat-kjøring ved Norsk institutt for bioøkonomi, NIBIO</u> PURA trenger tilførselsdata fra landbruket til sitt tilførselsregnskap/synliggjøring av tilførsler fra de ulike forurensningskildene i årsrapportene for vannkvalitetsovervåking. For tilførsler fra landbruket er Agricat-modellen benyttet i PURAs tiltaksanalyse for 2012 og i 2014. Det er inngått avtale med NIBIO om kjøring av modellen etter behov i årene 2015-2021. Prosjektleder foreslår at det foretas et avrop på bestillingen for kjøring av modellen for 2015. I følge avtalen vil dette ha en kostnadsramme på maksimalt kr. 60.000.</p> <p>Vedtak: Agricat-modellen kjøres for landbrukstilførsler i 2015. NIBIO får oppdraget ved avrop på eksisterende avtale.</p> <p>• <u>Søkbare tilskuddsmidler fra Miljødirektoratet i 2016</u> Miljødirektoratet gir også i 2016 økonomisk støtte til forbedring av vannkvaliteten i Norge. Prosjektleder foreslår at PURA søker om midler og la frem forslag til punkter i søknad. Etter en diskusjon i gruppen ble det bestemt at PURA søker Miljødirektoratet om følgende aktiviteter: - Modellering av fosfortilførsler fra landbruket: Agricat-kjøring for 2015 - ca. kr. 60.000 - Overvåking av eventuell forekomst av toksiner fra giftige alger i Årungenelva – algesensor – ca. kr. 70.000 Øvrige aktiviteter meldes til Anita innen 05.01.2015.</p> <p>Vedr. kildesporing av fekal forurensning ved molekylærbiologiske metoder: Dette settes opp som sak på neste møte i temagruppe Biologi/limnologi. Prosjektgruppen ber om at Nesodden, Frogn, Ås og Ski kommuner involveres og at det eventuelt tas kontakt med NIBIO for kunnskapsinnhenting.</p> <p>Vedtak: Temagruppe Biologi/limnologi tar saken om fekal forurensning ved molekylærbiologiske metoder videre.</p>	AB

4	Anskaffelse av tjenester innen overvåking av vannkvalitet fra 2016	<p>Anita orienterte om status for arbeid med anskaffelsen.</p> <p>Tjeneste b) Bunndyr og fisk (prøvetaking og analyser) - åpen anbudskonkurranse: Tildelingsbrev sendt tilbyderne 5. november. Klage mottatt og besvart. Faun vant konkurransen. Øvrige tilbydere: Norconsult, COWI og NIVA.</p> <p>Tjeneste c): Begroingsalger og planktonalger (prøvetaking og analyser) og prøvetaking i innsjøer – åpen anbudskonkurranse: Tildelingsbrev sendt tilbyderne 5. november. Faun vant konkurransen. Øvrige tilbydere: NIVA og Rambøll.</p> <p>Tjeneste a) Samordning og rapportering: Tildeling med utsendelse av tildelingsbrev er utsatt fra uke 49 til uke 51. Ad hoc-gruppe Anskaffelser har møte for endelig evaluering 14.12.2015.</p> <p><i>Tas til orientering.</i></p>	AB
5	Øvrig nytt fra vannregion-myndigheten	<p>Anja redegjorde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regional plan for vannforvaltning med tiltaksprogram er godkjent i Hovedutvalg for plan, næring og miljø i Akershus fylkeskommune. Behandles i fylkestinget før årsslutt. - Vedr. felles rapporteringssystem for vannområdene: Konkurransen utlyses i disse dager ved at 4-5 utvalgte konsultantselskaper tilskrives. - Vedr. samarbeidet "Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak" med prosjektet "Ren kystlinje": Akershus fylkeskommune har en sentral posisjon i samarbeidet, og vil etter hvert involvere vannområdene, foreløpig er det uvisst på hvilken måte. - Det jobbes med en kartlegging av utsetting av fisk i Akershus. Det eksisterer en kultiveringsplan fra 1996. Det har vært lite rapportering på hva som tidligere er gjort. Utsetting av fisk bør registreres i Vannmiljø. <p><i>Tas til orientering.</i></p>	AW
6	Temagruppene	<p><u>Temagruppe Landbruk:</u> Lars Martin redegjorde:</p> <p>Temagruppen hadde det siste møtet 06.11.2015. Det vises til referat fra møtet, legges ut på www.pura.no.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionalt miljøprogram (RMP) og tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL): RMP: Omtrent samme søknadsantall som i 2014, ca. 30 % av antall landbruksforetak, antakelig noe større andel av arealet har miljøtiltak. SMIL: Pott på ca. 1,3 mill. i 2015 er oppbrukt, 80 % til forurensningstiltak, alle i PURA har hatt gårdbesøk og det er laget planer for de aller fleste eiendommer med behov, 70 % tilskudd. Ekstra miljø-satsing i PURA er dermed avsluttet. • Ny E18: Status for reguleringsplanarbeidet. Se også sak 8 vedr. Ytre miljø-plan. • Nordisk seminar 28.10.2015 arrangert av Nordic Association of Agricultural Scientists, NJF – Nordiske jordbruksforskere forening på Vestre Kjærnes gård, Østfold: Lars Martin deltok på 	LMJ

		<p>seminaret. Temaet var vannmiljøtiltak i landbruket - effekter og kostnader i nordiske land. Målet var å utveksle erfaringer og finne de beste tiltakene. Det vil bli utarbeidet faktablad innen temaet. Prosjekt Østensjøvann ble av LMJ trukket fram som et godt eksempel på et godt prosjekt for intensivering av landbrukstiltak.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Agricat-kjøring for drift 2015: Temagruppen støttet prosjektleders forslag om en ny kjøring for 2015. <p><u>Temagruppe Biologi/limnologi:</u> Anita redegjorde for Knut.</p> <p>Det siste møtet i gruppen var 27.10.2015. Det vises til referat fra møtet, legges ut på www.pura.no.</p> <p>Mye arbeid i ad hoc-gruppe Anskaffelser, ref. sak 4.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Østensjøvann: I samarbeidsprosjektet mellom landbruket og Ski kommune (ad hoc-gruppe Skibekken/Finstadbekken) har det vært avholdt befaring langs bekkeløpet. Sweco fikk innspill til forbedringspunkter langs bekken. Rapport fra Sweco ferdigstilles innen februar 2016. • Prosjekt gjennomført av Limno-Consult: "Østensjøvann, Årungen og tilførselsbekker – toksitetstester med blågrønnbakterier og alger": Øyvind Løvstad redegjorde for status i møtet. Det legges hovedvekt på jern (Fe), mangan (Mn), aluminium (Al), kobber (Cu), sink (Zn) og nikkel (Ni). Rapport vil foreligge på nyåret. • Overvåking av miljøgifter: Forslag til parametere for vannområdet Oslo er oversendt Miljødirektoratet. PURA avventer svar herfra før det tas en beslutning om overvåking av miljøgifter i vårt vannområde. • Status leirelvprosjektet i vannområdet Øyeren – behov for nye vanntyper i klassifiseringssystemet: Fylkesmannen skal forfatte et brev til Miljødirektoratet der det anmodes om at det lages en ny veileder for leirvassdrag. • Avrenning fra kunstgress: Akershus fylkeskommunes deltakelse i Ren kystlinje vil sette fokus på problemet. Fylkesmannen er bedt om å sjekke opp denne type avrenning mot ny forskrift. • Forslag til ny jernbanetrase Østre linje – vannforekomst Østensjøvann: PURA utarbeider høringsuttalelse til konseptvalgutredningen. Frist er 15.12.2015. Temagruppe Biologi/limnologi og prosjektgruppen får forslag til uttalelse for gjennomsyn og kommentarer. • Status mulig pilotprosjekt rensing av vannet i tilførselsbekker til Kolbotnvann; Opegård kommune: Prosjektet er utsatt til politisk behandling av handlingsplanen for vann og avløp første halvår 2016. • Vanntype for Bunnebotn: Norconsult har meldt fra om at vanntypen for Bunnebotn ikke faller inn under klassifiseringsveilederens vanntyper. Det samme gjelder for vanntypen til to andre vannforekomster i indre Oslofjord. 	KB
--	--	--	----

		<p>Vanntypen for Bunnebotn vil bli kvalitetssikret av Norconsult. Eventuelle endringer av vanntype må legges inn i Vann-nett av Fylkesmannen for å sikre at riktig vanntype legges til grunn i ny planplanperiode for 2016-2021.</p> <p><u>Temagruppe Kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse:</u> Anita redegjorde for Wenche:</p> <p>Det siste møtet i temagruppen var 17.11.2015. Det vises til referat fra møtet, legges ut på www.pura.no.</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Bruksanvisning" for referatskriving i KOS-gruppen ble levert gruppen. • Rapportering for 2015 – en "huskeliste" ble gjennomgått. Frister for årets rapporteringer ble gitt. • PURA ga innspill til Norsk Vann etter kurset "Opplæring innen tilsyn av avløp i spredt bebyggelse" i 2013: Ønske om oppfølging av Norsk Vann rapport 184/2011 "Tilsyn med utslipp fra avløpsanlegg innen kommunens myndighetsområde". Det var ønske om mer og bedre veiledning innen oppfølging etter gjennomført tilstandskartlegging/tilsyn. I oktober 2015 ble det gitt nye innspill fra Nesodden og Frogn kommuner. Blant annet er det ønskelig med forslag/eksempler på håndtering av avvik og en beskrivelse av hva som er anmerkning, hva som er avvik, minimumskrav til tilsyn, m.m. Norsk Vann har tatt opp saken med Miljødirektoratet, som vil ta den videre. • Utbedringer/arbeider i spredt bebyggelse: Kommunene rapporterte om status. • Utbedringer/arbeid innen kommunalt avløp: Kommunene rapporterte om status. • Andre viktige aktiviteter/hendelser som bør rapporteres inn: Kommunene redegjorde. • Drifting/vedlikehold av sandfang: Rutinene er mangelfulle i kommunene. Viktig å følge opp sandfang i det videre arbeid. Neste møte i temagruppen er 08.03.2016. <p><i>Sakene tas til orientering.</i></p>	WD
7	Prosjekt Østensjøvann	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Intensivering av landbrukstiltak:</u> Anita og Lars Martin redegjorde: <p>Sluttrapport ble sendt Fylkesmannen 13.11.2015. Denne sendes prosjektgruppen sammen med underrapportene om miljørådgivning og gjødslingsplaner med fosforindeksberegninger.</p> <p>Oppsummeringsmøte med grunneiere og brukere langs Skibekken ble avholdt 19.11.2015. Deltakere: Grunneiere, brukere, bidragsytere i prosjektet. Informasjon om resultatene fra prosjektet ved Lars Martin og Per Ove Lindemark, Landbruksrådgivningen SørØst.</p>	LMJ/ AB

		<p>Videre oppfølging:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utbedring og sikring av Skibekken - Utbedring og sikring av Skuterudbekken/Grytelandsbekken - Dialog med Ås kommune vedr. to vannledninger som krysser Bølstadbekken ved utløpet. <p>• <u>Utfiske i Østensjøvann – vedtak i temagruppe Biologi/limnologi 27.10.2015:</u> PURA avventer videre arbeid med utfiske til det er satt riktig vanntype for leirpåvirkede vassdrag. Arbeidet med ny E18 (spes. flytting av jord) og ev. ny jernbanetrase for Østre linje vil også kunne få konsekvenser for vannkvaliteten i Østensjøvann.</p> <p><i>Sakene tas til orientering.</i></p>	
8	Synspunkter/ medvirkning/ bidrag fra PURA	<p><u>Ny E18 – firefelts motorvei fra Retvet til Vinterbro. Status for PURAs involvering</u></p> <p>Møte med Statens vegvesen og Asplan Viak 03.11.2015, der også vannområde Morsa, Ski og Ås kommuner og Fylkesmannen deltok. Innspill Ytre Miljø-plan ble gitt. Denne skal legges ved reguleringsplanen som skal ut på høring i februar 2016.</p> <p><i>Saken tas til orientering.</i></p>	AB
9	Møte i styringsgruppen 05.11.2015	<p>Anita redegjorde fra møtet. Se referat på www.pura.no.</p> <p><i>Saken tas til orientering.</i></p>	AB
10	Kommunikasjon/ seminarer/ workshops	<p>• <u>Presentasjon av PURA for faggruppe Vannkvalitet og vassdragsbruk i vannområde Glomma Sør 19.11.2015</u></p> <p>Anita redegjorde. Tittel på presentasjonen var "Hvordan jobber vi i PURA", og hovedvekt var lagt på kommunikasjon, hvordan vi operasjonaliserer tiltaksanalysen og våre hovedaktiviteter akkurat nå. Det ble gitt positive tilbakemeldinger på presentasjonen.</p> <p><i>Saken tas til orientering.</i></p>	AB
11	Runde rundt bordet – evaluering av møtet	<p>Hva var bra, hva kan vi gjøre bedre?</p> <p>Følgende kommentarer ble gitt: Bra struktur på møtet. Konsist, bra ledelse. Informativt. Man kan stille "dumme" spørsmål og få gode svar. Alt er på stell, aktive møtedeltakere! Bra at det er pause i et såpass langt møte.</p>	alle
12	Neste møte	<p>Tidspunkt: 03.03.2016 i kulturhuset, Ås, møterom Store salong.</p>	alle